

EGZAMIN LICENCJACKI

ZAGADNIENIA

FILOLOGIA POLSKA

HISTORIA LITERATURY:

I. LITERATURA DAWNA

1. Twórczość religijna epok dawnych.
2. Liryka miłosna przed Mickiewiczem – autorzy, gatunki, wzorce.
3. Sonet polski – między renesansem a wiekiem XX. Autorzy, tematy, cykle sonetowe.
4. Proza polska. Od średniowiecza po literaturę oświecenia.
5. Literatura osobistego wyznania w pisarstwie epok dawnych – autorzy, utwory, problemy.
6. Wielonurtowość w kulturze epok dawnych na przykładzie literatury polskiego baroku i oświecenia.
7. Dramat polski od średniowiecznych początków do czasów stanisławowskich. Gatunki, problematyka, funkcje społeczne.
8. Rękopiśmienność jako zjawisko charakterystyczne dla literatur dawnych.
9. Rola Biblii w literaturze doby staropolskiej i okresie oświecenia – przekłady, parafrazy, gatunki, tematy, bohaterowie, motywy.
10. Przemiany epiki w Polsce i Europie – od antyku po wiek XIX.
11. Twórczość dydaktyczna i parenetyczna w literaturze polskiej do czasów romantyzmu.
12. Dawna literatura popularna.
13. Sielanka – jako gatunek i wizja świata. Od antyku po literaturę oświecenia.
14. Tradycja antyczna w polskiej literaturze przedromantycznej.

II. ROMANTYZM

1. Periodyzacja romantyzmu europejskiego i polskiego.
2. Najważniejsze ośrodki romantyzmu przedlistopadowego, emigracyjnego i krajowego.
3. Najważniejsze gatunki romantyczne (ballada, powieść poetycka, dramat romantyczny, poemat dygresyjny).
4. Romantyczne manifesty literackie.

5. Romantyczny bohater jako fenom kulturowy i literacki.
6. Romantyczne szkoły literackie (białorusko-litewska, ukraińska, krakowska).
7. Funkcje i koncepcje estetyczne romantycznego pejzażu literackiego.
8. Romantyczny historyzm.
9. Literatura romantyczna wobec dążeń narodowowyzwoleńczych.
10. Romantyczny regionalizm (koloryt lokalny i koloryt historyczny).
11. Orientalizm w literaturze i kulturze pierwszej połowy XIX w.

III. POZYTYWIZM I MŁODA POLSKA

1. Periodyzacja literatury II połowy XIX wieku.
2. Topografia życia kulturalnego i literackiego na ziemiach polskich w II połowie XIX wieku.
3. Społeczne, historyczne oraz polityczne uwarunkowania i konteksty literatury pozytywizmu.
4. Społeczne, historyczne oraz polityczne uwarunkowania i konteksty literatury Młodej Polski.
5. Wypowiedzi programowe pozytywizmu.
6. Wypowiedzi programowe Młodej Polski.
7. Główne instytucje życia kulturalnego i artystycznego w okresie pozytywizmu.
8. Główne instytucje życia kulturalnego i artystycznego w okresie Młodej Polski.
9. Inspiracje filozoficzne i światopoglądowe literatury II połowy XIX wieku.
10. Realizm pozytywistyczny (w kontekście realizmu francuskiego i rosyjskiego).
11. Realizm literaturze przełomu XIX i XX wieku.
12. Naturalizm – doktryna i literackie realizacje w literaturze francuskiej II połowy XIX wieku.
13. Realizacje założeń naturalizmu w polskiej powieści II połowy XIX wieku.
14. Elementy poetyki naturalistycznej w literaturze Młodej Polski.
15. Powieść pozytywistyczna – teoria, typologia i poetyka (na wybranych przykładach).
16. Powieść młodopolska – kierunki przemian i poetyka (na wybranych przykładach).
17. Dramat w okresie pozytywizmu i Młodej Polski (na tle dramatu europejskiego).
18. Główne kierunki poetyckie II połowy XIX wieku oraz ich europejskie wzorce i uwarunkowania.
19. Impresjonizm literacki w kontekście teoretycznych założeń malarskich.
20. Symbolizm literacki.

21. Dekadentyzm jako zjawisko kulturowe.
22. Elementy preekspresjonistyczne w literaturze przełomu XIX i XX wieku.
23. Tematyka wiejska w literaturze pozytywizmu
24. Mieszczactwo jako temat literatury II połowy XIX wieku.
25. Tematyka historyczna w prozie pozytywizmu.
26. Młodopolska powieść historyczna.
27. Miasto i postęp cywilizacyjny jako temat prozy II połowy XIX wieku.
28. Dekadenci i nerwowcy w literaturze II połowy XIX wieku (na wybranych przykładach prozy polskiej i europejskiej).
29. Obrazy przyrody w literaturze II połowy XIX wieku. Tatyry pozytywistów i modernistów.
30. Krytyka literacka pozytywizmu i modernizmu.
31. Związki literatury polskiej i europejskiej w II połowie XIX wieku.
32. *Bez dogmatu* H. Sienkiewicza i *Na wspak* J.-K. Huysmansa – powieści o „wieku nerwowym”, źródło postaw dekadencjonalnych.
33. Inspiracje, założenia teoretyczne, rozwiązania kompozycyjne powieści historycznej Młodej Polski (np. S. Żeromskiego).
34. Funkcje opisów przyrody w *Chłopach* W. Reymonta.
35. Młodopolski artysta – różne postawy i literackie przykłady (powieść, dramat, poezja) realizacji tematu.
36. Próba charakterystyki miasta na wybranych przykładach przynajmniej trzech autorów Młodej Polski (sposoby obrazowania, artystyczne interpretacje).
37. Przemiany poetyki powieści młodopolskiej na przykładzie utworów Żeromskiego, Irzykowskiego i Berenta.
38. Teoretyczne założenia poetyki impresjonistycznej na przykładach prozy i poezji.
39. Założenia symbolizmu w literaturze europejskiej – główni teoretycy i realizacje w poezji i dramacie.
40. Zjawisko cyganerii artystycznej przełomu XIX i XX wieku (literackie przykłady motywu artysty).
41. Oddziaływanie myśli A. Schopenhauera i F. Nietzschego na literaturę młodopolską.

IV. LITERATURA WSPÓŁCZESNA

A. Literatura 1918-1939

1. Literatura polska wobec wojny, odzyskania niepodległości i zagadnień społecznych w dwudziestoleciu
2. Katastrofizm w polskiej literaturze międzywojennej
3. Międzywojenna satyra polska
4. Polskie awangardy poetyckie dwudziestolecia międzywojennego
5. Grupy literackie w Polsce międzywojennej - typy, okoliczności powstania i charakter działalności
6. Eseistyka międzywojnia (literatura polska i powszechna)
7. Formy i przejawy oddziaływania literatur obcych na polską literaturę międzywojenną
8. Skamander jako przykład grupy literackiej. Okoliczności i chronologia powstania, cele, formy działalności, poetyka
9. Twórcy i problematyka polskiej prozy pierwszej dekady okresu międzywojennego
10. Główne tendencje rozwojowe polskiej prozy narracyjnej lat 30.
11. Czasopisma literackie i społeczno-kulturalne (1918-1939)
12. Życie literackie i instytucje kultury literackiej w Polsce w latach 1918-1939
13. Polska dramaturgia międzywojenna (twórcy i programy, reformy, główne prądy i tematy)
14. Polska krytyka literacka dwudziestolecia
15. Klasycyzm w poezji dwudziestolecia

B. Literatura po 1939 r.

1. Polska literatura i życie literackie w okresie II wojny światowej w kraju i na obczyźnie
2. Nowatorstwo języków w powojennej polskiej poezji.
3. Polska dramaturgia po 1945 r.
4. Klasycyzm w polskiej poezji powojennej.
5. Powojenne dzienniki polskich pisarzy.
6. Polskie czasopisma literackie i społeczno-kulturalne po wojnie.
7. Krytyka: książki, autorzy, problemy.
8. Założenia realizmu socjalistycznego i walka o nową formułę literatury.

9. Kierunki rozwojowe liryki polskiej po 1945 r.
10. Poezja polska okresu okupacji - nazwiska i zjawiska.
11. Literatura stanu wojennego w Polsce.
12. Polski esej literacki po 1945 r.
13. Polska literatura łagrowa.
14. Rola dokumentu i rozwój literatury faktu.
15. Polska literatura emigracyjna po II wojnie światowej (ośrodki, formy organizacyjne, najważniejsze czasopisma, twórcy, przyływy i odpływy emigrantów, specyfika twórczości).
16. Problemy i przemiany prozy historycznej.
17. Cenzura w PRL a literatura i czasopisma kulturalne (zasady działania, zmiany, stosunek intelektualistów itd.).

TEORIA LITERATURY:

1. Zadania, przedmiot i podział teorii literatury.
2. Miejsce poetyki w obrębie teorii literatury i nauki o literaturze.
3. Ontologia i budowa dzieła literackiego.
4. Literackość a granice literatury.
5. Językowe podstawy dzieła literackiego.
6. Komunikacja literacka: poziomy i role komunikacyjne.
7. Problem odbioru w komunikacji literackiej.
8. Funkcje języka i funkcja poetycka.
9. Cechy prozodyjne języka polskiego i polskiej wersyfikacji.
10. Czynniki rytmizacyjne wiersza.
11. Rym i strofa.
12. Polskie systemy wersyfikacyjne.
13. Nowoczesny wiersz wolny.
14. Styl językowy, czynniki wpływające na styl, klasyfikacja stylów językowych. Styl artystyczny (literacki).
15. Stylizacja i jej rodzaje.
16. Język poetycki.
17. Charakterystyka typowych środków stylistycznych.

18. Metody dźwiękowej instrumentacji wypowiedzi literackiej.
19. Teorie metafory.
20. Funkcja poetycka w tekście narracyjnym.
21. Czas w narracji.
22. Formy podawcze utworów narracyjnych: opis, opowiadanie, dialog, odmiany monologu.
23. Literacki świat przedstawiony.
24. Gatunki literackie: geneza i życie gatunków, odmiany gatunkowe.
25. Właściwości sylwy współczesnej.
26. Parodia i pastisz.
27. Proces literacki – podstawowe kategorie opisu.
28. Jednostka wobec procesu literackiego.
29. Tradycja i konwencja literacka.
30. Zagadnienia krytyki literackiej.
31. Wartości w dziele literackim, aksjologia w badaniach literackich.
32. Literatura wobec innych dziedzin sztuki. Zagadnienie korespondencji sztuk.
33. Wybrane problemy socjologii komunikacji literackiej.
34. Metahistoria: zastosowanie teorii literatury w historiografii.
35. Intertekstualność: definicje, typy, problemy.

SPIS LEKTUR Z POETYKI I TEORII LITERATURY DO EGZAMINU LICENCJACKIEGO

1. Głowiński M., Okopień-Sławińska A., Sławiński J., *Zarys teorii literatury* Warszawa 1991. (oprócz rozdz. XIII).
2. M. Głowiński, *Wirtualny odbiorca w strukturze utworu poetyckiego*. W: *Studia z teorii i historii poezji*. Pod red. M. Głowińskiego. Seria 1. Wrocław 1967. Lub w: *Style odbioru. Szkice o komunikacji literackiej*. Kraków 1977.
3. Sławiński J., *O kategorii podmiotu lirycznego*. W: *Wiersz i poezja. Konferencja teoretycznoliteracka w Pcimiu*. Red. J. Trzynadłowski. Wrocław 1966 . Lub w: Sławiński J., *Dzieło, język, tradycja*. Kraków 1998. Lub w: *Genologia polska. Wybór tekstów*. Opr. E. Miodońska-Brookes, A. Kulawik, M. Tatara. Warszawa 1983.
4. Jakobson R., *Poetyka w świetle językoznawstwa*, „Pamiętnik Literacki” 1960 z. 2. Lub w: *Współczesna teoria badań literackich za granicą. Antologia w trzech tomach*, t. 2. Opr. H. Markiewicz. Kraków 1976. Lub w: Jakobson R., *W poszukiwaniu istoty języka. Wybór pism*, t. 2. Warszawa 1989.
5. Sławiński J., *Wokół teorii języka poetyckiego*. W: *Problemy teorii literatury*. Seria 1. Lub w: Sławiński J., *Dzieło, język, tradycja*. Kraków 1998.
6. Urbańska D., *Wiersz wolny. Próba charakterystyki systemowej*. Warszawa 1995.

7. Głowiński M., *O stylizacji*. W: *Problemy socjologii literatury*. Pod red. J. Sławińskiego. Wrocław 1971. Lub w: *Stylistyka polska. Wybór tekstów*. Warszawa 1973. Lub w: M. Głowiński, *Prace wybrane*. T. V. *Intertekstualność, groteska, parabola*. Kraków 2000.
8. Black M., *Metafora*, „Pamiętnik Literacki” 1971 z. 3. Lub w: *Studia z teorii literatury. Archiwum przekładów „Pamiętnika Literackiego”*, t. 1. Pod red. M. Głowińskiego i H. Markiewicza. Wrocław 1977.
9. Okopień-Sławińska A., *Metafora bez granic*, „Teksty” 1980 z. 6. Lub w: *Studia o metaforze*, t. 2. Pod red. M. Głowińskiego i A. Okopień-Sławińskiej. Wrocław 1983. Lub w: *Problemy teorii literatury. Seria 3*. Pod red. H. Markiewicza. Wrocław 1988. Lub w: A. Okopień-Sławińska, *Semantyka wypowiedzi poetyckiej*. Kraków 2001. Lub w: „Teksty” 1980, nr 6.
10. Sławiński J., *Semantyka wypowiedzi narracyjnej*. W: *Kręgu zagadnień teorii powieści*. Pod red. J. Sławińskiego. Wrocław 1967. Lub w: J. Sławiński, *Dzieło, język, tradycja*. Kraków 1998.
11. Okopień-Sławińska A., *Relacje osobowe w literackiej komunikacji*. W: *Problemy socjologii literatury*. Pod red. J. Sławińskiego. Wrocław 1971. Lub w: *Problemy teorii literatury. Seria 2*. Wyb. H. Markiewicz. Wrocław 1987. Lub w: A. Okopień-Sławińska, *Semantyka wypowiedzi poetyckiej*. Kraków 2001.
12. Głowiński M., *Dialog w powieści*. W: Głowiński M., *Gry powieściowe*. Warszawa 1973. Lub w: Głowiński M., *Prace wybrane*, t. II. Kraków 1997.
13. Sławiński J., *O opisie*. W: *Studia o narracji*. Pod red. J. Błońskiego, S. Jaworskiego, J. Sławińskiego. Wrocław 1982. Lub w: *Problemy teorii literatury. Seria 3*. Wyb. H. Markiewicz. Wrocław 1988. Lub w: Sławiński J., *Próby teoretycznoliterackie*. Kraków 2000.
14. Bartoszyński K., *Problem konstrukcji czasu w utworach epickich*. W: *Problemy teorii literatury. Seria 2*. Wyb. H. Markiewicz. Wrocław 1976.
15. Głowiński M., *Narracja jako monolog wypowiedziany*. W: *Z teorii i historii literatury. Prace poświęcone V Międzynarodowemu...* Wrocław 1963. Lub w: Głowiński M., *Gry powieściowe*. Warszawa 1973.
16. Humphrey R., *Strumień świadomości – techniki*, „Pamiętnik Literacki” 1970 z. 4. Lub w: *Studia z teorii literatury. Archiwum przekładów „Pamiętnika Literackiego”*, t. 1. Pod red. M. Głowińskiego i H. Markiewicza. Wrocław 1977.
17. Bartoszyński K., *O badaniach układów fabularnych*, „Pamiętnik Literacki” 1976 z. 1. Lub w: *Problemy metodologiczne współczesnego literaturoznawstwa*. Kraków 1976.
18. Markiewicz H., *Rodzaje i gatunki literackie*. W: Markiewicz H., *Główne problemy wiedzy o literaturze*. Kraków 1996.
19. Głowiński M., *Gatunek literacki i problemy poetyki historycznej*. W: *Proces historyczny w literaturze i sztuce*. Pod red. M. Janion i A. Piorunowej. Warszawa 1967. Lub w: M. Głowiński, *Powieść młodopolska. Studium z poetyki historycznej*. Wrocław 1969. Lub w: *Problemy teorii literatury. Seria 2*. Wyb. H. Markiewicz. Wrocław 1976. Lub w: *Genologia polska. Wybór tekstów*. Opr. E. Miodońska-Brookes, A. Kulawik, M. Tatar. Warszawa 1983.
20. Todorov T., *O pochodzeniu gatunków*, „Pamiętnik Literacki” 1979, z. 3. Lub w: *Studia z teorii literatury. Archiwum przekładów „Pamiętnika Literackiego”*, t. 1. Pod red. M. Głowińskiego i H. Markiewicza. Wrocław 1977.

21. Nycz R., *Parodia i pastisz. Z dziejów pojęć artystycznych w świadomości literackiej XX wieku*. W: Nycz R., *Tekstowy świat. Poststrukturalizm a wiedza o literaturze*. Warszawa 1995.
22. Nycz R., *Współczesne sylwy wobec instytucji literatury*. W: Nycz R., *Sylwy współczesne*. Kraków 1996. Lub w: *Problemy teorii literatury*. Seria 3. Pod red. H. Markiewicza. Wrocław 1988.
23. *Teoria literatury, poetyka, poetyka immanentna, poetyka sformułowana – hasła* w: *Słownik terminów literackich*. Pod red. J. Sławińskiego. Wrocław 2003.
24. Ziomek J., *Epoki i formacje w dziejach literatury polskiej*, „Pamiętnik Literacki” 1986, z. 4.
25. Sławiński J., *Synchronia i diachronia w procesie historycznoliterackim*. W: Sławiński J., *Dzieło, język, tradycja*. Kraków 1998. Lub w: *Problemy teorii literatury*. Seria 2, Wrocław 1976.
26. Mukařovský J., *Jednostka a rozwój literatury*. W: Mukařovský J., *Wśród znaków i struktur*. Warszawa 1970.
27. White H., *Tekst historiograficzny jako artefakt literacki*. W: White H., *Poetyka pisarstwa historycznego*. Kraków 2002; lub w: Burzyńska A., Markowski M.P., *Teorie literatury XX wieku. Antologia*. Kraków 2007.
28. Markiewicz H., *Prądy i typy twórczości literackiej*. W: Markiewicz H., *Główne problemy wiedzy o literaturze*, Kraków 1996.
29. Sławiński J., *Socjologia literatury i poetyka historyczna*. W: idem, *Dzieło, język...*, op. cit. [lub w:] *Problemy socjologii literatury*, Wrocław 1971.
30. Markiewicz H., *Sposób istnienia i budowa dzieła literackiego*. W: idem, *Główne problemy wiedzy o literaturze*, Kraków 1976.
31. Sławiński J., *Funkcje krytyki literackiej*. W: idem, *Dzieło, język...*, op. cit. [lub w:] *Z teorii i historii literatury*, Wrocław 1963.
32. Głowiński M., *O intertekstualności*, „Pamiętnik Literacki” 1986, z. 4.
33. Nycz R., *Intertekstualność i jej zakresy*. W: idem, Nycz R., *Tekstowy świat. Poststrukturalizm a wiedza o literaturze*. Warszawa 1995.

TEORIA KULTURY:

1. Pojęcie kultury: etymologia i najważniejsze definicje.
2. Główne orientacje badawcze w antropologii kultury.
3. Kultura a natura.
4. Kultura a cywilizacja.
5. Typy kultury: elitarna, ludowa i popularna.
6. Kultura symboliczna, jej manifestacje i funkcje.
7. Oralność i piśmienność w kulturze.
8. Kultura a wzorce osobowe.
9. Rola nauki w kulturze.

10. Rola religii w kulturze.
11. Rola sztuki w kulturze.
12. Kultura a wartości.
13. Kulturowe funkcje i postaci mitu.
14. Kultura a więź społeczna: pokrewieństwo i powinowactwo, grupy pierwotne, lud-naród-państwo.
15. Płeć w kulturze.
16. Źródła i cechy kultury masowej.
17. Kontrkultura, kultura alternatywna a subkultura.
18. Istota czasu świętego, karnawał, post i inne „czasy szczególne“.
19. Przestrzeń a miejsce w kulturze.
20. Kultura a jednostka u Sigmunda Freuda.
21. Różnice poglądów Sigmunda Freuda i Carla Gustava Junga na temat struktury psyche.
22. Zabawa jako czynnik kulturotwórczy.
23. Czas w kulturze.
24. Perspektywy kultury współczesnej: globalizacja i lokalność.
25. Zwyczaje: definicja, dziedziny, przyczyny przemian; trwałość i zmienność, znaczenie zwyczaju dla grupy.
26. Tradycja a kultura.
27. Nieoznaczoność, względność, teoria chaosu a potrzeba obiektywizmu.
28. Potrzeba tabu i typy konserwatyzmów w kulturze.

JEZYKOZNAWSTWO:

1. Kompetencja językowa a kompetencja komunikacyjna.
2. Unilateralne i bilateralne teorie znaku.
3. Klasyfikacja znaków.
4. Schematy komunikacji językowej a funkcje języka.
5. Typy spójności tekstu.
6. Różnice między komunikacją ustną i pisaną.
7. Akty mowy w ujęciu Johna Austina.
8. Klasyfikacja aktów mowy wg Johna Searle'a.
9. Zasada kooperacji, maksymy konwersacyjne oraz implikatury w ujęciu Paula Grice'a.

10. Fonetyka a fonologia. Przedmiot i zakres badań.
11. Artykulacyjna i akustyczna charakterystyka głosek polskich.
12. Główne zjawiska koartykulacji (klasyfikacja upodobnień, uproszczenia grup spółgłoskowych oraz inne zjawiska fonetyczne). Umiejętność ich rozpoznawania w tekście.
13. Problem nosowości: nosowość synchroniczna (wokaliczna) i asynchroniczna (konsonantyczna), wtórne unosowanie, denazalizacja.
14. Fonologia: podstawowe pojęcia, klasyfikacja wariantów, zasób fonemów współczesnej polszczyzny, miejsca sporne w polskim systemie fonologicznym.
15. Morfologia: morfem a morf, funkcjonalna, dystrybucyjna i strukturalna klasyfikacja morfemów).
16. Teoria wyrazu (wyraz tekstowy, wyraz gramatyczny, leksem); klasyfikacja wyrazów na części mowy i umiejętność rozpoznawania ich w tekście.
17. Kategorie morfologiczne języka polskiego (imienne i werbalne, fleksyjne i klasyfikujące, syntaktycznie zależne i niezależne).
18. Derywacja a odmiana - podstawowe pojęcia fleksji.
19. Paradygmaty fleksyjne.
20. Fleksja czasownika (typy strukturalne form fleksyjnych, tematy fleksyjne, analiza morfologiczna i fleksyjna).
21. Najważniejsze pojęcia słowotwórstwa: formacja, wyraz pochodny synchronicznie, derywat, derywacja, podstawa słowotwórcza, parafraza, peryfraza, derywat właściwy, asocjacyjny, motywacja słowotwórcza, formant, rodzina wyrazów, uniwerbizacja itd.).
22. Analiza słowotwórcza rzeczowników, przymiotników, czasowników i przysłówków.
23. Kategorie słowotwórcze, typy słowotwórcze, wartość kategoriałna, określanie kategorii rzeczowników.
24. Formacje słowotwórcze złożone: złożenia (kompozycje) i zestawienia. Techniki słowotwórcze formacji słowotwórczych złożonych.
25. Podstawowe pojęcia składni: zdanie, wypowiedź, wypowiedzenie, wskaźnik zespolenia, element obudowy, składniki i ich rodzaje.
26. Typy związków składniowych w ujęciu tradycyjnym.
27. Metody analizy składniowej (wykres szkolny, „system skrzynek” Hocketta, metoda nawiasowa, „stożek klamrowy”, drzewko derywacyjne, analiza składnikowa odgórna, analiza składnikowa oddolna).
28. Zagadnienie modalności i jej sposoby wyrażania (środki morfologiczne, leksykalne i składniowe).

29. Zdanie złożone: typologia, hipotaksa i parataksa.
30. Spójność zdaniowa (kohezja, spójność linearna) i jej wykładniki w tekście.
31. Ogólne problemy językoznawstwa diachronicznego (przedmiot badań, metody).
32. Pokrewieństwo i powinowactwo językowe.
33. Miejsce języka polskiego wśród języków słowiańskich - językowe wyznaczniki podziału słowiańszczyzny.
34. Najdawniejsze zabytki języka polskiego.
35. Najważniejsze procesy fonetyczne prasłowiańskie i staropolskie w obrębie wokalizmu i ich pozostałości we współczesnej polszczyźnie (przegłos, wokalizacja i zanik jerów, rozwój samogłosek nosowych, zanik iloczasu, rozwój akcentu, konsekwencje zniesienia prawa korelacji miękkości i prawa otwartej sylaby).
36. Rozwój systemu konsonantycznego (prasłowiańskie i polskie palatalizacje spółgłosek oraz grup spółgłoskowych, dyspalatalizacje spółgłosek, powstanie nowych fonemów spółgłoskowych).
37. Rozwój fleksji imiennej (zmiany w strukturze morfologicznej wyrazu w języku praindoeuropejskim, prasłowiańskim i polskim).
38. Kryteria podziału rzeczowników na deklinacje w języku prasłowiańskim i polskim.
39. Pozostałości prostej odmiany przymiotników w języku polskim. Powstanie deklinacji złożonej przymiotników.
40. Powstanie deklinacji liczebnikowej.
41. Semantyzacja polskiej fleksji: wytworzenie się kategorii męskożywności i męskoosobowości.
42. Rozwój fleksji werbalnej (kryteria podziału czasowników na koniugacje w języku prasłowiańskim i polskim, przekształcenia w zakresie klas koniugacyjnych).
43. Czasy przeszłe w historii polszczyzny: czasy proste i złożone. Ewolucja czasu przeszłego złożonego.
44. Ewolucja imiesłowów (neutralizacja kategorii fleksyjnych, zjawisko adverbizacji i adiektywizacji).
45. Przedmiot, zakres, cele i sposoby działalności normatywnej w XX i XXI wieku.
46. Norma językowa i jej wewnętrzne zróżnicowanie oraz funkcje wobec systemu. Norma a uzus.
47. Kryteria poprawności językowej oraz ich hierarchia - przegląd stanowisk.
48. Błędy językowe i ich różne klasyfikacje.
49. Rodzaje innowacji językowych oraz ich ocena normatywna.

50. Zapożyczenia - ich typologie oraz ocena z punktu widzenia różnych kryteriów poprawności językowej.
51. Postawy użytkowników wobec języka oraz ich wpływ na przemiany polszczyzny.
52. Leksyka różnych odmian współczesnej polszczyzny i jej ocena normatywno-stylistyczna.
53. Zagadnienia poprawności słowotwórczej - ze szczególnym uwzględnieniem nazw żeńskich (zwyczaj językowy i etykieta a zalecenia normatywne).
54. Fleksja nazw własnych - rzeczywistość a ustalenia normatywne.
55. Zasady poprawnej wymowy, ich znajomość i respektowanie przez różnych użytkowników polszczyzny.
56. Reguły polskiej ortografii oraz interpunkcji a praktyka tworzenia tekstów.
57. Związki językoznawstwa z innymi naukami.
58. Typy definicji słownikowych.
59. Badania ankietowe w językoznawstwie.
60. Korpus języka polskiego.
61. Ilościowa charakterystyka języka polskiego.
62. Zastosowanie metod ilościowych do ustalania autorstwa tekstów.